

Відбір персоналу до компаній-виробників програмного забезпечення та реєстрація авторського права як першочергові заходи захисту та збереження інтелектуальної власності

УДК 621.321

Марія Слабковська¹, Лілія Юрчук²

*Київський національний університет будівництва і архітектури,
¹slabkovskayam@gmail.com, ²lili.yurchuk@gmail.com*

У наш час актуальною проблемою сфери ІТ є захист як персональних даних, так і інтелектуальної власності. Особливу увагу приділяють не тільки технічним засобам захисту інформації, а також і захисту від грубого впливу на інформаційні системи.

Забезпечення збереження інтелектуальної власності є однією із складових коректної роботи та прибутковості компаній-виробників ПЗ.

Тож метою даної дослідницької роботи є аналіз методів грубого впливу (за допомогою соціальної інженерії) на системи з метою присвоєння авторського ПЗ і можливих методів захисту систем проти таких атак.

Після завершення аналізу обраної предметної області визначено можливість створення прототипів та математичних моделей системи відбору персоналу та алгоритму проведення реєстрації інтелектуальної власності на прикладі програмного забезпечення. Такі заходи можуть мати значний вплив на працездатність та конкурентоспроможність компаній-виробників ПЗ.

Галузь інформаційних технологій стрімко розвивається, тому однією з актуальних проблем є захист інтелектуальної власності (ІВ) компаній-виробників програмного забезпечення. Питання щодо всебічної охорони комп'ютерних програм, програмного забезпечення та інших ІТ-продуктів в Україні залишається недостатньо врегульованим

Головними проблемами захисту інтелектуальної власності є: забезпечення механізмів захисту прав ІВ на законодавчому рівні; вибір об'єктів та оформлення прав власності інтелектуальної праці; стрімкий розвиток інформаційних технологій.

На сьогоднішній день є три дієві способи захисту програмного продукту від неправомірного використання: вчасно оформити авторське право на вихідний код програми; захист алгоритмів; реєстрація торгової марки та назви програми.

Інтелектуальну власність поділяють на авторське та патентне право. Так як оформлення авторського права є недостатнім для надійного захисту програмного продукту, необхідно оформлювати патент на алгоритм, а саме його суть і кожен етап записується і оформляється зрозумілою словесною формою, та підкріплюється необхідними блок-схемами, діаграмами, графіками. Для уникнення копіювання програмного продукту також необхідно зареєструвати як торгової марку назву програми.

Якщо проблему реєстрації програмних продуктів буде вирішено, залишається досить вагомим проблема інсайдерства (навмисного чи ненавмисного).

На думку багатьох фахівців, найбільшу загрозу інформаційній безпеці становлять саме методи соціальної інженерії, хоча б тому, що використання соціального хакерства не вимагає значних фінансових вкладень і доскональних знань комп'ютерних технологій, а також тому, що людям притаманні деякі поведінкові нахили, які можна використовувати для обережного маніпулювання.

Тож важливо попередити такі загрози заздалегідь, обравши оптимальний варіант серед кандидатів на посади робітників компанії. Тут як ніколи актуально звучить головний девіз всіх експертів з безпеки: «Безпека — це процес, а не результат».

Було розроблено модель відбору кандидата на певну посаду в компанію-виробника ПЗ за допомогою застосування SADT-методології, визначено критеріальні залежності оцінювання кандидатів (Рис.1).

Для математичної обробки отриманих результатів всіх етапів процесу відбору застосовано такі методи: експертні методи безпосередньої оцінки значень якісних критеріїв, метод лінійної згортки критеріїв, метод МАІ за Т. Сааті.

Таким чином розроблено шкалу безпосередньої оцінки значень якісних критеріїв, прототипні значення критеріальної ваги оцінки кожного експерта, залежності між критеріями.

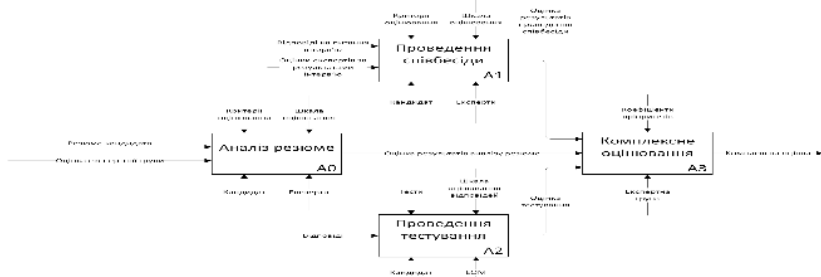

Рис. 1. IDEF0 модель підбору кадрів

Проведений аналіз дозволив зробити висновок, що одним з суттєвих важелів удосконалення системи захисту ІВ є створення інформаційної системи підтримки прийняття рішень (СППР), що радить, для реєстрації інтелектуальної власності на ПЗ та багатокритеріальної системи відбору кадрів в організації, що оперують інформацією, яка потребує захисту..

Наукові керівники – д.т.н. Ю.І. Хлапонін, к.т.н., доц. О.В. Ізмайлова